

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus IV. De confessione extrajudiciali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

sis, ut faciat aliquam probationem, ex L. quoniam, C. de testibus, c. 1. & 3. q. 3. plures sunt, qui censeant, nullo ex istis modo de se confessum, interrogari posse de aliis, etiam non obstante, quod confessus sit probæ vitæ, vel infamiâ notatus reperiatur; nec etiam refert, quod simpliciter illud fateatur, vel excusatione adjectâ; quia nullo ex his casibus de se confessio super sociis creditur, ut in præsentî docetur. Ratio hujus redditur, 1. ex L. deferre, §. 1. ff. de jure fisci, ne videlicet alienam salutem in dubium deducat, qui de sua desperavit. Deinde ex L. ult. §. si autem, ff. de bonis eorum; qui sibi non pepercit, multò minùs aliis parcat; quod firmat Quintilianus declamat. 292. his verbis: nec credibile est, eum pepercisse hospiti, qui sibi non pepercit; 3. quia socius criminis criminofus est, sed criminofis prohibetur testimonium dicere, c. super eo 13. cit. c. testimonium, de testibus; præcipuè, quia qui simili morbo laborat, affectionem censetur habere ad causam focii, ut peccatum proprium minùs culpabile habeatur. Quare qui similem causam habent, solent repellî à testimonio, c. per tuas 20. de testibus: sicut & Judices esse nequeunt, similem causam habentes, c. causam 18. de judic.

1421. Dices: saltem permittendum erit Judici, inquirere, & interrogare de se crimen confessos ad inquisitionem, cum interfit Reipublicæ, ne delicta maneant impunita, L. Locutio §. quod illicitè, ff. de publ. judic. Ad hoc responderetur, ut Judex ad inquisitionem specialiter procedat, necessarium esse, quod rei diffamatio præcedat, c. veniens 15. de accusat. testimonium autem focii, si alia non præcedant indicia, quorum æstimatio arbitrio Judicis relinquatur, ex traditis per Farinac. de indiciis, q. 73. ad inquisitionem idoneum non censetur; de quo V. plura l. 5. tit. 1. à n. 108. ubi etiam à n. 162. respondimus ad eam quæstionem, an confessus, vel convictus de uno crimine, possit inquiri super sociis occultis, non laborantibus ullâ infamiâ? & n. 163. respondimus, non posse regulariter, propter inibi appositas limitationes. An autem, & qualiter confessio facta præcedente juramento (sincerè respondendi ad interrogata, vel, quod dicitur sit plenam, & meram veritatem) recipiat ex post facto excusationem? expo-

suimus cit. l. 5. tit. 1. à n. 192. & ex hoc deducitur confessionem criminofis contra complicem occultum non facere probationem sufficientem etiam ad inquirendum, nisi in casibus exceptis, de quibus egimus l. 5. à n. 162.

1422. Altera quæstio est, an propterea, quod Reus in judicio confiteatur contra alios de crimine, tanquam complices suos, talis confessio sufficienter probet pœnâ dignos? Resp. quod non, nisi aliis modis de ipsorum delicto constiterit; quia confessio de reatu proprio confitentis, non est admittenda contra quemlibet, excepto crimine læsæ Majestatis, idquè propter periculum, ne quandoquè puniatur innocens propter malitiosam frequenter confessionem hominum criminoforum; quod maxime procedit in causis criminalibus ad vindictam publicam, quando confessio exprimitur per torturam, de qua V. Haunold. tom. 6. tr. 3. à n. 355. Est enim res periculi plena; ne etiam innocentes, qui gravibus quandoquè torturis subjiciuntur, victi doloribus fateantur contra se crimen; vel contra innocentes, ut certâ experientiâ constat.

1423. Etenim, inquit Ulpianus scribens de Quæstionibus in L. 1. §. 23. res est fragilis, & periculosa, & quæ veritatem fallat; nam pleriquè, patientiâ, sive duritiâ tormentorum ita tormenta contemunt, ut exprimi eis veritas nullo modo possit: alii tantâ sunt impatientiâ, ut quodvis mentiri, quàm pati tormenta velint; quo colligitur, ejusmodi confessionem, frequenter esse dubiam; nec indefinitè præstare certam probationem; quod maxime contingit in torturis valde atrocibus, ac longo tempore durantibus, de quibus Paulus III. in sua constitutione 58. ubi prohibet Reum in tortura detineri per longum temporis spatium unius aut plurium horarum; & sic (inquit Farinacius) vix videtur concedere potestatem, Reos torquendi per horam.

ARTICULUS IV.

De confessione extrajudiciali.

1424. Supponend. confessionem extra judici-
sum posse fieri. 1. parte adversâ præ-
sente, & adjectâ causâ specialiter expressâ,
ut h

ut si quis presente Titio dicat, *fateor me debere Titio centum*, v. g. *ex mutuo*; 2. causa non specialiter expressa v. g. *fateor me debere Titio centum*, non exprimendo titulum, seu causam debiti, an ex mutuo, empto, &c. 2. confessionem extrajudicalem presente: Adversario fieri posse vel solum ad liberandum (puta si quis illi dicat, *fateor, te mihi nihil debere*) vel ad obligandum se, vel partem adversam, puta, si dicat, *fateor me tibi debere*, vel, *te mihi debere*; 3. posse fieri per verba dispositiva; vel merè narrativa, ut, *potest esse, quod tibi debeam centum*; his positus:

1425. Quæstio est, quam vim probandi habeat confessio extrajudicialis? Resp. quod, si per duos testes probetur, factam esse confessionem extra iudicium, presente Adversario, & causa expressa, talis confessio plenè probet contra contententem, nisi contentens clarè probet, se indebitè confessum esse, v. g. per errorem, lapsu linguæ, &c. probatur t. ex c. *si cautio* 14. de *fide instrum. n.* ibi: *si cautio, quam à te indebitè proponis expositam, indeterminatè loquatur, Adversarius tuus tenetur ostendere debitum, quod continetur in ea: sed, si causam, propter quam huiusmodi scriptum processerit expresseris in eadem: confessioni tua statatur: nisi probaveris te id indebitè promississe*; quem textum, quoad effectum principallem, nimirum plenæ probationis, commutiter exponunt Doctores, quando confessio extrajudicialis habet simul, quod facta sit expressa causâ debendi, coram Adversario; sic Ulpianus in *Rational. juris Pontific. l. 2. pag. 200.* & alii; secus, si facta sit, non expressa causâ, ut patet ex textu, ibi: *si cautio indeterminatè loquatur, Adversarius tuus tenetur ostendere debitum, quod continetur in ea*; idem habetur in *L. cum de indebito §. si autem 4. ff. eod.* ibi: *si autem cautio indebitè exposita esse dicatur, & indiscretè loquitur: tunc eum, in quem cautio exposita est, compelli debet esse, ostendere, quod in cautionem deduxit; nisi ipse specialiter, qui cautionem exposuit, causas explanavit, pro quibus eandem conscripsit: tunc enim stare eum oportet sua confessioni: nisi evidentissimis probationibus in scriptis habitis ostendere paratus sit, sese hæc indebitè promississe*; ubi gloss. V. *indiscretè*, exponit, non expressâ causâ; nam actio

debet fundari in titulo, qui probetur; ergo ubi contentens non exprimit titulum, seu causam debendi, ex confessione non habetur probata, consequenter vim non habet plenè probandi; facit semiplenam probationem adjectâ speciali causâ debendi, etiam absente parte; si verò nec presente parte, nec expressâ causâ debendi, nullam; imò nec indicium; sic Maranta *tit. de ord. judic. p. 6. tit. de Confess. à n. 2.* & alii.

Dixi, quod confessio extrajudicialis, expressâ causâ debendi, sed absente Adversario facta, solum semiplenè probet; presente autem, plenè; sed not. primam partem hujus dicti variè limitari à Doctoribus. 1. nisi facta sit per instrumentum, seu in scriptis; quia tunc etiam, absente parte facta, plenè probat, per *L. Generaliter* 13. C. de *non numerat. pecun.* quod aliqui etiam censent, si juratus confessus est extrajudicialiter; sed hæc confessio, quantumvis jurata, est probatio solum præsumpta; quatenus, ob reverentiam juramenti, contentens præsumitur deliberatè, ac cū scientia Confessus esse. 2. Limitant aliqui, ut si fuit geminata, nimirum diversis temporibus facta, plenè probet; sed & hæc probatio est solum præsumpta, & quidem non juris de jure, sed præsumptione juris tantum; limitant 3. ut etiam tunc plenè probet, si facta sit per verba dispositiva, non autem merè narrativa.

Quæstio ulterior est, an, ut confessio extrajudicialis obliget contententem, necesse sit, quod acceptetur à parte presente? In hoc videtur dicendum negativè, nisi confessio fiat de actu aliquo (v. g. promissione, donatione, vel simili) prius non intimato parti; nam hæc, quamdiu acceptata non sunt, revocari possunt, ut tradidimus *L. 4. decret. tit. 1. à numer. 7.* Ratio autem prioris est; quia si præcisè queritur veritas (v. g. *an Titius à Caio accepit mutuum?*) verum erit, accepisse, si Titius id confiteatur, consequenter teneri Caio, esto hanc confessionem non acceptet Caio; nam ratio debiti ex mutuo non pendet à confessione, consequenter nec ab ejus acceptance; quamvis, si non constet, aut aliundè probetur debitum, innotescat, & probetur ipso debitore id contentente.

Quæstio est 2. an confessio facta in te-

1426.

1427.

1428.

sta-

stamento, vel mortis articulo (puta, si Titius confiteatur, se tale debitum remis-
sisse Caio) probet etiam contra hære-
dem confitentis? Resp. quòd sic, ex aper-
ta L. I. C. de falsa causa adjecta legato;
ibi: *verba testamenti, quæ inseruisti, aut
solutam pecuniam debitam Testatori de-
clarant, aut voluntatem ejus liberare vo-
lentis debitorem, manifestè ostendunt; Et
ideo, aut peti non potest, quod solutum
est; aut ex causa fideicommissi, ut debi-
tor liberetur, agendum est; nisi liquido
probari possit, eum non liberari debito-
rem voluisse; sed errore lapsum solutam
sibi pecuniam existimasse;* deinde L. 4.
ibid. *si dotem, ut proponis, defunctà in
matrimonio Uxore tuà patri ejus reddidi-
sti, vel etiam eà non reddità testamenti
verbis munitus es, quibus se recepisse do-
tem universam; quoniam Socer tuus si-
gnificavit, ne hoc nomine conventaris,
solicite agere non debes; cum aut soluta
dote nulla supersit actio; aut non reddità
adversus petentem, juxta defuncti volun-
tatem, parata sit exceptio.*

1429. Quæstio 3. est, an idem procedat in
casu, quo testamentum foret irritum
quoad hæredis institutionem, vel alias
dispositiones ex defectu solennitatum?
Resp. quòd sic; nam, ut confessio pro-
fit tertio, & probet contra confitentem,
sufficit, quòd constet de ipsius mente,
seu veritate rei pendente à propria ejus-
dem voluntate; quòd non evertitur, si
alio vitio laboret testamentum; quali-
ter supra diximus valere confessionem
in judicio factam, esto propter judicii or-
dinem non servatum processus non valeat;
nec obstat, quòd unius confessio non
noceat alteri, sed tantum confitenti; hoc
enim procedit in casu, quo inter confi-
tentem, & alterum est alternitas juridica;
hæres autem juridicè idem est, cum Te-
statore.

1430. Quæstio est 4. an idem procedat in ca-
su, quo Testator confiteretur, se debi-
torem esse Titio? Resp. quòd, sic, nisi
hæres probaret, nullam debiti causam
subesse; nam eo casu Titius non posset
debitum exigere, tanquam aliundè de-
bitum immediatè; sed solum tanquam
debitum ex titulo fideicommissi; prima
pars ex eo est; quia ponimus, hæredem
probare, nullam subesse causam, ex

qua aliundè debitum sit: secunda verò
constat ex L. 93. ff. de legat. 3. §. 1.
ubi quidam in testamento sic scripsit:
*Sempronia mulieri meæ reddi jubeo ab
hæredibus meis centum aureos, quos mu-
tuos acceperam:* quæsitum est, si hanc
pecuniam, ut debitam Sempronia petens
victa sit (nempe quia hæredes probârunt,
nullum mutuuum datum fuisse) an fidei-
commissum peti possit; *respondit, se-
cundum ea, quæ proponerentur, posse ex
causa fideicommissi peti, quod apparuis-
set, non fuisse ex alia causa debi-
tum.*

Licet Doctores ex c. 2. h. t. communi-
ter deducant, posse ordinariâ penâ puni-
ri eum, qui in judicio, etiam inciden-
ter, confessus est crimen, si confessio-
nem secuta est inquisitio, & crimen ex
hac deprehensum (Canonicus enim in
judicio civili super electione confessus fue-
rat, se accepto pretio votum suum dedis-
se uni ex electis; & ob id ab omni offi-
cio, & beneficio depositus fuit) pluribus
impugnari solet ea doctrina. Nam 1.
sine legitimo Accusatore nemo debet pen-
nâ ordinariâ puniri; Judex enim debet
juxta formam libelli in judicio propositi
sententiam proferre tam in civilibus (L.
ut fundus ff. Communi dividendo)
quam etiam in criminalibus; c. *qualiter.*
24. de *Accusat. & c. Licet, de Simonia:*
sed ubi crimen *incidenter* detegitur, nul-
la est accusatio; ergo; in dict. autem c.
2. crimen Simonie ab illo Canonico so-
lùm incidenter detectum est; quia so-
lùm civiliter agebatur ad nullitatem ele-
ctionis; ergo non debet ordinariâ penâ
puniri, etiam securâ inquisitione, qui
crimen in judicio solum incidenter con-
fessus est.

Secundò, cum proceditur extraordi-
nario modo (nimirum per inquisitionem)
non pena ordinaria, sed extraordina-
ria imponenda est, ut tradit Barbof. in cit.
c. 2. n. 4. ergo etiam in præsentem; aliàs
stando in decisione dicti c. 2. ultra in-
tentionem Actoris sequeretur condem-
natio, contra L. 19. ff. de reb. credit. &
c. *fin. de jurejurand. in 6.* Tertio, quia
sponte Confessus crimen, & non convi-
ctus, mitius punitur, & non penâ ordi-
nariâ, per c. *fin. de furtis*, ubi fur Sacri-
legus, quia sponte Confessus est crimen,
& Ec-

& Ecclesie satisfecit, mitius punitus est, quam aliàs merebatur delictum; & ita tradunt communiter Tiraquel. *de panis temper. c. 30.* Julius Clarus *in practic. §. fin. q. 60.* & alii; imò contenti, ac seipsum deferenti etiam quandoque parcitur, ut habetur Proverb. 28. ibi: *qui confessus fuerit scelera sua, misericordiam consequatur.*

1433. Sed his non obstantibus standum est pro decisione Innocentii III. *in dict. c. 2.* nimirum, quòd quis puniri possit pœnâ ordinariâ, si, postquam etiam sponte Confessus est crimen in iudicio, secuta est inquisitio, & confessus per illam deprehendatur Reus; quia sic non punitur ex vi iudicii per Confessionem; sed inquisitionem. Hinc ad r. in contrar. n. 143 r. Resp. majorem esse veram, quando proceditur per viam *accusationis*; non autem, si per viam *inquisitionis*; hinc datâ min. & observatâ jam allatâ distinctione, N. conseq. datâ pariter subsumptâ, sub eadem distinctione N. conseq. Verum est, quòd in dato casu Canonicus ille Bethlehemiticus, in iudicio sponte, ac solum *incidenter* confessus Simoniam à se commissam in electione, receptâ pecuniâ, ut uni daret suum votum, punitus fuerit pœnâ depositionis ab officio, & beneficio, quæ est pœnâ ordinariâ Clerici Simoniaci (*c. Per tuas*, de Simonia) sed verum quoque est, quòd non tam *ex confessione* incidenter factâ in iudicio, quam *ex formato processu* per viam inquisitionis damnatus fuerit ordinariâ pœnâ; maxime cum Simoniaci, per inquisitionem detecto, invenienda esse pœnam ordinariam constat *ex c. Inquisitionis, de accusat.*

1434. Ex his postremis verbis patet etiam responsio ad 2. in *num. 1432.* Negandum enim est, Judicem teneri, minuerè semper pœnam ordinariam, quoties extra ordinem de causa cognoscit; cum etiam tali casu possit, si ei expediens videatur, pœnam delicti ordinariam infligere consideratis delicti, & personarum circumstantiis, ut tradit Anguianus l. 2. *de Legib. c. 6. num. 22.* quem citat, & sequitur Gonzalez ad dict. c. 2. *h. t. num. 7.* Malè autem supponit objectio, quòd in casu, quò *incidenter* Confessus crimen in iudicio, per viam inquisitionis invenitur Reus criminis confessi, Judex, infligens

Tom. II.

pœnam delicti ordinariam, procedat *ex intentione Actoris*; sic enim aliud est iudicium, in quò ventilatur intentio Actoris; aliud, in quò quæstio criminis; unde in hoc casu dictus Canonicus non potest dici punitus *ultra intentionem Actoris*; quia sententia pœnalis non fuit, nisi in iudicio inquisitionis lata; non autem in iudicio super causa, & contròversa electionis.

Ad 3. in eod. n. 1432. Resp. transmittendo, mitius puniri, sponte confessos crimen in iudicio, quando ad pœnam imponendam proceditur *ex sola Confessione judiciali*; non autem, quando non tam ex confessione delicti factâ solum incidenter, quam *facto processu per viam inquisitionis*; nam de illo, non autem isto casu loquuntur iura inibi allegata. Nec obstat *c. Quam sit. 6. de excessib. Pralat.* ubi Clericus, tantum propter jactantiam (quia publicè confessus est, se cognovisse Virginem jam Viro desponsatam) ab officio, & beneficio suspensus est. Nam in dato casu scandalosa illa, & publicè jactantia, ad iudicium delata, & legitime probata, punita fuit; non autem crimen, de quo jactabundè confessus erat; cum esset tantum extrajudicialis, quæ etiam probata, quòd facta sit, non inducit probationem, sed tantum præsumptionem delicti; adeoque non ex illa, sed ex dato scandalo, ritè probato, processit Judex ad pœnam; quo nihil conficitur contra dicta.

Præter hæc not. Vocem *confessionis* tripliciter usurari. 1. propriè pro manifestatione proprii actus; 2. minus propriè, pro jactantia; 3. minus impropiè, pro cautione. Unde etiam in iure non semper eodem modo accipitur; primo modo accipitur *in vii. de Confess. tam in ff. quam Cod. item in c. de crimine 15. q. 5.* ubi dicitur, quòd si Clericus *sponte fuerit crimen confessus*, vel legitimis testibus approbatus, canonicè feriatur sententiâ; & *c. fin. ibid.* ibi: *unde, si examinante Episcopo causam Presbyteri, vel Diaconi, non fuerit per testium approbationem Presbyter, vel Diaconus fortè convictus, non est scelus Episcopo legitime manifestum, nisi sua sponte scelus ipse confiteatur. Quod, nisi fecerit, interim non videmus, suo debere Presbyterum; vel*

Yy

Dia-

Diaconum officio privari. Sola ergo spontanea confessio, & Canonicus numerus, qualitas testium (decernentibus Episcopis, & accusatore, quod objecerat, comprobante) Clericum privat proprio gradu; item in c. *fn.* de *etate*, & *qualit.* ubi Calinensis Episcopus, confessus suam penitus illiteraturam coram summo Pontifice, ab administratione illius Ecclesie penitus remotus est; &c. Secundo modo accipitur in c. *Quam sit grave. 9. de excessib. Pralat.* ubi dicitur, suspendi debere Clericum, qui de suo crimine publicè gloriatur: tertio modo accipitur in *L. si Patronus 20. ff. de donat. §. de illo*, ibi: *de illo dubitari potest, qui, quod per Falcidiam retinere poterat, voluntatem testatoris secutus spondit se daturum; sed magis est, ut non possit sua confessioni obviare.*

1437.

Not. 2. glossam in c. 2. *h. r.* distinguere inter eum casum, quo crimen *incidenter* in judicio confessum attingit negotium principale, ac in eo involvitur; & inter illum, in quo illud non attingit; & hac distinctione observatâ respondere ad questionem controversam, de qua n. 1430. dicendo, si crimen in judicio etiam incidenter confessum attingat causam principalem, puniri posse penâ ordinariâ; non autem, si secus; & sic intelligendam decisionem Papalem in cit. c. 2. ducto argumento. 1. quia de connexis est idem iudicium; 2. quia in c. 1. *de except.* non punitur testis falsum deponens, *praesertim, ubi crimen ei objectum, causam, de qua agitur, contingere non videtur*; ergo ubi contingit, secus est; 3. in c. *per inquisitionem 16. de elect.* ubi testis suspenditur ab officio, qui confessus est in judicio, se scienter indignum elegisse; 4. quia in *L. 2. §. si publico, ff. ad leg. Jul. de adult.* ubi mulier de Adulterio à Marito accusata, illi opposuit exceptionem lenocinii, Maritus ut leno penâ ordinariâ afficitur. Igitur quia, si crimen incidenter detectum attingat negotium principale, penâ ordinariâ vindicari valet. Unde cum in praesenti specie crimen Simoniae contingeret negotium principale, rectè potuit Canonicus Bethlehemitanus penâ ordinariâ plecti.

1438.

Sed ad 1. Resp. in dispositione penâli

non rectè argui identitatem penâe inter connexa; cum possit inæqualis esse ratio mali, consequenter ratio meriti ad penam. Ad 2. ex c. 1. *de exceptionibus* Resp. quòd non agat de casu *confitentis* crimen in judicio; deinde ex hoc, quòd dicat testem in judicio convictum de crimine, contra eum excepto, repellitur quidem à testificando; de crimine non puniri, *praesertim*, ubi crimen, quòd objicitur, causam, de qua agitur, contingere non videtur; non sequitur, quòd solum, seu tantum tunc de crimine non puniatur, quando causam non contingit (nam *ly praesertim* solum denotat hunc casum, quando causam contingit, esse minus dubitabilem) sed etiam quando contingit; ratio redditur in textu: quia *accusatio secundum juris ordinem non procedit*, ubi solum convincitur de criminibus *ad solam exceptionem* objectis. Ad 3. ex c. *per inquisitionem*. Resp. quòd Cancellarius privatus non fuerit beneficio, propter crimen (quòd indignum elegerit scienter) *incidenter*, sed *principaliter* confessum; at quia à Judicibus delegatis in commissa inquisitione in capite, & membris etiam inventus est Reus Simoniae, quam Confessus non erat; & ex hoc privatum officio, & beneficio; non autem ex confessione, quòd indignum elegerit. Ad 4. ex *L. 2. Resp. in cit. §. Ex publico*, hoc non dici; verba ejus sunt: *si publico iudicio Maritus Uxorem Ream facit, an lenocinii allegatio repellat Maritum ab accusatione & putem non repellere: lenocinium igitur Mariti ipsum onerari, non mulierem excusat*; ubi nulla obest penâ ordinariâ; sed tantum onerari Maritum exceptione lenocinii, ut inquisitione deprehensus Reus, subeat lenocinii penam.

* * *

AS):(O):(SW
 8